

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Логіка»



Ступінь освіти

Бакалавр

Освітня програма

Філософія

Тривалість викладання	3-4 чверть
заняття:	Весняний семестр
лекції:	2 години на тиждень
практичні роботи:	1 година на тиждень
Кількість кредитів ЄКТС	4 (120 годин)
Мова викладання	українська

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»:

<https://do.nmu.org.ua/course/index.php?categoryid=47>

Кафедра, що викладає

Філософії і педагогіки



Викладач:

Жижченко Валерій Петрович

Кандидат філософських наук, доцент

E-mail: Zhyzhchenko.V.P@nmu.one

Консультації: індивідуальні консультації за окремим графіком, ауд. 116;

лекції та практичні заняття проводяться відповідно до розкладу.

1. Анотація до курсу

«Логіка» – навчальна дисципліна обов'язкової частини навчального плану підготовки бакалаврів освітньої програми «Філософія». У пропонованому курсі розкривається процес мислення з точки зору його логічної (формальної) правильності. Відповідно приділяється увага законам і правилам мислення, а також таким формам мислення як поняття, судження, умовиводи. Зокрема мова йде про закон тотожності, закон суперечності, закон виключеного третього та закон достатньої підстави, виводиться сутність поняття, з'ясовується, чим воно відрізняється від образу, аналізуються такі сторони поняття як його обсяг і зміст, розглядається співвідношення між поняттями, логічні операції над поняттям, у першу чергу такі важливі для культури мислення як поділ поняття та його визначення, виводяться види поняття. У розділі про судження йдеться про сутність, структуру й види суджень, звертається увага на особливості кожного з видів судження. У розділі про умовиводи

так само розгляду піддаються такі моменти як сутність умовиводу, його види й правила кожного з видів. Опанування цим матеріалом дозволяє переходити до таких розділів як «Доведення і спростування» та «Гіпотеза і теорія», де вище засвоєний матеріал знаходить своє застосування.

2. Мета та завдання курсу

Мета дисципліни – формування чіткого, послідовного критичного мислення, здатного свідомо виконувати логічні операції, помічати й кваліфікувати логічні помилки у своєму мисленні й у мисленні опонентів, вміння їх виправляти.

Завдання курсу:

Оволодіти теоретичними основами, категоріальним апаратом дисципліни Логіка.

Сформувати здатності бачити логічну структуру усних і письмових текстів і застосовувати до них знання, здобуті під час вивчення курсу «Логіка».

3. Результати навчання

- Володіти термінологією дисципліни Логіка;
- користуватися знаннями про основні закони логіки, форми й прийоми мислення в філософському осмисленні питань онтології та гносеології;
- оцінювати рівень обґрунтованості філософських і наукових теорій, а також політичних положень і концепцій;
- використовувати знання з дисципліни «Логіка» в веденні наукових, філософських, політичних диспутів, дискусій та інших форм діалогу.

4. Структура курсу

Види та тематика навчальних занять
ЛЕКЦІЇ
1. Логіка та її предмет.
1.1. Логіка як наука, її предмет і етапи розвитку.
1.2. Основні закони логіки
1.3. Види логіки. Логіка формальна і діалектична.
2. Вчення про поняття.
2.1. Визначення поняття «Поняття». Етапи формування поняття.
2.2. Специфіка поняття як форми мислення і як рівня відображення.
2.3 Поняття і знак.
3. Вчення про поняття 2.
3.1. Обсяг і зміст поняття.
3.2. Співвідношення між обсягом і змістом поняття.

Види та тематика навчальних занять
3.3. Обмеження і узагальнення поняття. Співвідношення між поняттями.
4. Вчення про поняття 3
4.1. Поділ поняття, його структура, правила й види.
4.2. Класифікація: вид поділу чи окрема логічна операція, основана на поділі поняття?
4.3. Визначення поняття, його структура, правила й види. Логічні операції, які нагадують визначення, але визначенням не є.
5. Вчення про поняття 4.
5.1. Складання, множення й заперечення поняття.
5.2. Види поняття (поділ за обсягом).
5.3. Види поняття (поділ за змістом)
6. Вчення про судження.
6.1. Судження як форма мислення. Структура судження. Судження і речення
6.2. Види судження. Поділ судження за модальністю й за складністю.
6.3. Прості судження і поділ їх на види. Розподіленість термінів у простих судженнях.
7. Вчення про судження.
7.1. Види складних суджень.
7.2. Залежність істинності складних суджень в залежності від істинності складових суджень. Таблиці істинності.
8. Умовиводи. Безпосередні умовиводи.
8.1. Визначення поняття «умовивід». Структура умовиводу.
8.2. Види умовиводів (безпосередні й опосередковані). Види опосередкованих умовиводів: дедуктивні, індуктивні, традуктивні.
8.3. Безпосередні умовиводи: перетворення, обернення, протиставлення предикату, протиставлення суб'єкту.
9. Простий категоричний силогізм 1
9.1. Поняття простого категоричного силогізму.
9.2. Структура простого категоричного силогізму.
9.3. Види простого категоричного силогізму.
10. Простий категоричний силогізм 2
10.1. Загальні правила простого категоричного силогізму.
10.2. Правила фігур простого категоричного силогізму.
10.3. Помилки, які трапляються в простих категоричних силогізмах.
11. Умовиводи, які складаються зі складних або складних і простих суджень.
11.1. Суто умовні силогізми.
11.2. Умовно-категоричні силогізми.
11.3. Умовно-розподільні силогізми.
11.4. Розподільно-категоричні силогізми.
11.5. Умовно-кон'юнктивні силогізми.
11.6. Контрапозиція проста і склада.
12. Скорочені, складні і складно-скорочені силогізми.
12.1. Скорочені прості силогізми (ентимеми).
12.2. Складні силогізми (полісилогізми прогресивні і регресивні).
12.3. Складно-скорочені силогізми (сорити, епіхейреми)
12.4. Перевірка скорочених, складних і складно-скорочених силогізмів.
13. Індуктивні умовиводи.
13.1. Ідуктивний умовивід і його структура.
13.2. Види індуктивних умовиводів: повна і неповна індукція. Види неповної індукції.

Види та тематика навчальних занять
13.3. Вимоги до кожного виду індукції.
14. Традуктивні умовиводи. Умовиводи з судженнями з відношенням.
14.1. Умовиводи з судженнями з відношенням.
14.2. Структура умовиводу за аналогією.
14.3. Види умовиводів за аналогією і їх особливості.
15. Доведення і спростування.
15.1. Сутність операції «доведення», структура доведення. Співвідношення доведення й спростування.
15.2. Види доведення.
15.3. Спростування та його види. Помилки, які трапляються під час доведення і спростування.
ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ
<p style="text-align: center;">1. Логіка як наука, предмет та етапи її розвитку. Види логіки.</p> <p>1.1. Логіка як наука, її предмет і етапи розвитку.</p> <p>1.2. Основні закони логіки</p> <p>1.3. Види логіки. Логіка формальна і діалектична.</p> <p style="text-align: center;">2. Вчення про поняття 1,2.</p> <p>1. Що таке поняття.</p> <p>2. Поняття и знак.</p> <p>3. Обсяг і зміст поняття. Обмеження й узагальнення поняття.</p> <p>4. Співвідношення між поняттями.</p> <p style="text-align: center;">3. Вчення про поняття 3,4.</p> <p>1. Поділ поняття.</p> <p>2. Визначення поняття.</p> <p>3. Види понять</p> <p style="text-align: center;">4. Судження</p> <p>1. Судження та його структура.</p> <p>2. Прості судження та їх види. Розподіленість термінів у простих судженнях.</p> <p>3. Складні судження та їх види. Користування таблицями істинності.</p> <p style="text-align: center;">5. Умовиводи. Безпосередні умовиводи.</p> <p>1. Умовивід та його структура.</p> <p>2. Види умовиводів. Безпосередні умовиводи.</p> <p>3. Простий категоричний силогізм та його фігури й модуси.</p> <p style="text-align: center;">6. Визначення правильності та побудова силогізмів та безпосередніх умовиводів</p> <p>1. Правильність (неправильність) простого категоричного силогізму.</p> <p>2. Побудова простих категоричних силогізмів.</p> <p>3. Побудова силогізмів і безпосередніх умовиводів зі складними судженнями</p> <p style="text-align: center;">7. скорочені, складні і складноскорочені силогізми. Індукція.</p> <p>1. Скорочені, складні та складноскорочені силогізми.</p> <p>2. Перевірка скорочених, складних і складноскорочених силогізмів.</p> <p>3. Індукція, її структура і види.</p> <p>4. Правила індукції.</p> <p style="text-align: center;">8. Доведення і спростування. Гіпотеза і теорія.</p> <p>1. Доведення і спростування.</p> <p>2. Правила доведення і спростування.</p> <p>3. Гіпотеза, її структура, види та роль у розвитку науки.</p> <p>4. Правила побудови й доведення гіпотези.</p>

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

На лекційних заняттях обов'язково мати з собою гаджети зі стільниковим інтернетом. Активованій акаунт університетської пошти (student.i.p.@nmu.one) на Офіс 365

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати **підсумкову оцінку** з навчальної дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та самостійної роботи складає не менше 60 балів.

Загальна система оцінювання курсу рейтингова.

Передбачається тестовий контроль (4 тести), який охоплює необхідний матеріал. Вища оцінка кожної групи тестових запитань становить 15 балів.

Разом 60 балів.

Кожен виступ на семінарі або розв'язання задач, які виносяться на семінар дає до 3 балів.

Разом можна заробити

24 бали.

Виконання самостійних робіт.

Разом може дати 16 балів (за 8 робіт).

Пропонуються такі теми творчих самостійних завдань:

1. заповнити таблицю з історії логіки. Форму таблиці можна знайти через посилання на дистанційній освіті.
2. Користуючись вже отриманими знаннями з теми "Поділ понять", побудувати максимально повну класифікацію понять. Виконується на окремому аркуші у вигляді схеми.
3. Користуючись вже отриманими знаннями з тем "Судження" й "Поділ поняття", відшукуючи дані про судження в підручниках, побудувати максимально повну класифікацію суджень.
4. За допомогою кіл Ейлера або інших графічних методів відшукати правильні модуси 4-х фігур простого категоричного силізму, пояснити, чому ті чи інші модуси правильні і чому неправильні. Робота потрібна для вироблення навички й розвитку здібностей до наукового дослідження. Її слід виконувати, не підглядаючи в підручник, а коли робота буде виконана, звіритися з підручником.
5. На кожний отриманий правильний модус скласти свої приклади. Ця робота потрібна для вироблення навички мислення за правильними формами, практичного

- оволодіння цими формами. Приклади не повинні бути звідкись списаними.
6. На кожний правильний модус силогізмів зі складними судженнями придумати власний, оригінальний приклад (аналогічно завд. 5).
 7. Написати реферат з теми: «Доведення і спростування». Тут слід розібрати сутність, структуру й види доведення і спростування.
Робота повинна супроводжуватися власними прикладами.
 8. Написати реферат з теми: «Гіпотеза і теорія» (аналогічно завд. 7).

Отже,
 $60+24+16=100$ балів.

Відсутність на заняттях забирає по 1 балу за заняття, якщо це заняття не відпрацьоване. 6 самостійних робіт слід виконати до призначеного часу (відповідний тиждень). У разі запізнення робота оцінюється на 1 бал нижче.

Лекції: для повноцінного сприйняття та засвоєння матеріалу лекцій необхідною умовою є попереднє самостійне опрацювання запропонованих джерел та літератури.

Семінарські заняття: На кожне семінарське заняття всі учасники мають опрацювати запропоновані джерела й літературу, щоб бути готовими до активного внеску в обговорення дослідницької проблеми, яку на відповідному занятті одна/один з учасників презентуватиме у розширеному виступі, а також до розв'язання запропонованих логічних задач.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності

Політика щодо академічної доброчесності регламентується "Положенням про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті "Дніпровська політехніка". <http://surl.li/alvis>

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація) робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. Викладач зобов'язаний у такому випадку видати інше індивідуальне завдання.

7.2. Комунікаційна політика

Усі письмові запитання до викладача щодо навчальної дисципліни можуть надсилатися на персональну корпоративну електронну пошту, на платформу Teams та на вайбер викладача.

7.3. Політика щодо перескладання

Роботи, які надано викладачеві для перевірки із порушенням термінів, оцінюються нижчими балами. Перескладання відбувається із дозволу декана у разі поважної причини (наприклад, хвороба).

7.4 Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням, він має право опротестувати виставлену оцінку у встановленому порядку.

7.5. Відвідування занять

Для здобувачів вищої освіти відвідування занять є обов'язковим. Причиною невідвідування занять є хвороба, участь в університетських заходах, навчання за індивідуальним графіком та академічна мобільність, що задокументовано. Про причину відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача особисто або через старосту та самостійно надолужити пропущений матеріал. У разі міжнародної мобільності навчання може відбуватись в он-лайн режимі.

8. Рекомендована література

Основна:

1. Жижченко В. П. Логіка: Підручник. – НТУ «Дніпровська політехніка». – Дніпро: НТУ «ДП», 2019. – 348 с.
Детальніше: https://www.yakaboo.ua/ua/tradicijna-logika-pidruchnik.html?gclid=Cj0KCQjwv5uKBhD6ARIsAGv9a-xQ5db_56vgUbQxEs-BKhuzSUwZnk7Ju_VAW1NI4Dk8qRoHWKXan0QaAgG9EALw_wcB
2. Конверський А.Є. Традиційна логіка. Підручник. – ЦНР, 2020. – 408 с.

Додаткова :

1. Конверський А.Є. Логіка (традиційна та сучасна). Київ: Центр учбової літератури, 2008.
http://www.studmed.ru/konverskiy-a-ye-logka-tradicyna-ta-uchasna_79fa4d3af0f.html
Тофтул М.Г. Логіка. Київ: Академвидав, 2008. – 400 с.
<http://chitalka.net.ua/zmist/138.html>
2. Мозгова Н.Г. Логіка: Навчальний посібник. 2-е вид Київ: Каравела, 2007. - 248 с.
<http://pidruchniki.com/1584072040433/logika/logika>
3. Тофтул М.Г. Типові логічні помилки та неточності в навчальній літературі з логіки:
<http://zavantag.com/docs/2053/index-37417-1.html>